

Joachim
Meyerhoff

Que tot sigui com
no ha estat mai

JOACHIM MEYERHOFF

Que tot sigui com no ha estat mai

Traducció de Joan Ferrarons i Carlota Gurt

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Wann wird es endlich wieder so wie es nie war*
© 2013, Verlag Kiepenheuer & Witsch GmbH & Co. KG,
Cologne/Germany

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: gener del 2015

© de la traducció: Joan Ferrarons Llagostera
i Carlota Gurt Daví, 2015
© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Pedro i Pons, 9-11, 08034 Barcelona
info@grup62.com
grup62.com

Fotocomposició: Víctor Igual
Imprès a Reinbook

DIPÒSIT LEGAL: B. 26.563-2014
ISBN: 978-84-297-7383-5

JA N'HI HA PROU

El meu primer mort va ser un jubilat.

Molt abans que un accident, una malaltia o l'edat fessin desaparèixer alguns membres de la meva família, molt abans que hagués d'assumir que el meu propi germà, mon pare, massa jove, els meus avis o fins i tot la gossa de la meva infantesa no eren immortals, i molt abans de caure en una conversa forçosa i constant amb els meus difunts —tan alegre, tan desesperada—, un bon dia al dematí, vaig trobar mort un jubilat.

Una setmana abans havia complert set anys, un aniversari que havia esperat amb impaciència, perquè m'havia de concedir el dret de fer tot sol el camí de casa a l'escola. D'un dia per l'altre, doncs, podia aturar-me i continuar caminant tants cops com volgués. Era com si el recinte de l'hospital psiquiàtric on vaig créixer, així com els jardins, les cases, els carrers i els matolls a l'altra banda dels murs del centre, haguessin canviat, i hi descobria una munió de coses que, en companyia de la mare o dels meus germans, mai no m'havien cridat l'atenció. Feia gambades un xic més llargues i em sentia d'allò més adult. Com que anava sol, les coses del meu voltant també se'm presentaven individualment. M'hi confrontava al mateix nivell: el xamfrà i jo. El quiosc i jo. El mur del dipòsit de ferralla i jo.

Em sorprenia la quantitat de decisions que de cop i volta podia prendre. Donant la mà a la mare sempre havia caminat d'esma, havia enraonat amb ella o m'havia deixat dur a l'es-

cola sense parar atenció en el camí, com si fos una carta que portessin a la bústia.

Durant la primera setmana vaig fer bondat, com havia jurat i perjurat, i havia seguit el camí acordat, el camí que la mare m'havia indicat amb tots els «mira a l'esquerra, mira a la dreta i torna a mirar a l'esquerra», però el dilluns següent em vaig decidir a fer una petita marrada per les parcel·les d'horts familiars. Vaig obrir d'un cop la reixa verda i vaig passejar per un camí flanquejat per mansions en miniatura, arbrets i parterres d'hortalisses. No m'hi acabava de sentir a gust, perquè el pare m'havia prohibit de manera explícita passar entre els horts.

—Sovint resulta que s'hi amaga gent rara, en aquelles cabanes! —m'havia advertit—. No hi passis pas, entesos?

—No, papa. Entesos.

Vaig arrencar una poma verda, hi vaig clavar una mossegada, vaig escopir amb punteria aquell mos àcid entre dos llistons de la tanca i la vaig llançar tan lluny com vaig poder per sobre les teulades. Esperava un soroll, però no se sentia ni una ànima, com si hagués projectat la poma en la ingravidesa. Vaig escopir un parell de cops i vaig continuar el meu camí. No comptava pas que la urbanització fos tan gran, ni que fos tan difícil de copsar-ne el traçat. A cada trencant, tombava cap a la dreta amb l'esperança d'arribar a un portal de sortida que coneixia bé i que només quedava a un parell de centenars de metres de l'escola.

Vaig mirar el meu nou rellotge de polsera que m'havien regalat per l'aniversari sense haver-lo demanat. Però era la condició de la meva nova autonomia. Només faltaven cinc minuts per a les vuit. Ara sí que m'havia d'afanyar. Vaig arribar al tancat d'un jardí per on ja havia passat, i vaig acuitar el pas. Tots els camins oferien el mateix aspecte i jo feia per maneres d'ignorar l'angoixa que em creixia a dins. El sinuós encant d'aquella urbanització, que s'acabava de llevar des-

prés d'una nit tranquil·la, estava tan trencat com el desig, tot just despertat en mi, de recórrer-la tot solet. Aleshores vaig sentir lluny, però amb claredat, que la campana de l'escola tocava a la primera classe. I em vaig posar a córrer. La carterra em picava a l'esquena amb la mateixa força que m'esperonaria un cotxer malhumorat.

Finalment vaig arribar a una recta al final de la qual vaig entreveure la porta que tant buscava. Quan hi vaig arribar, me la vaig trobar tancada, però al darrere hi vaig reconèixer el camí a l'escola. Vaig saltar ben amunt i em vaig arrapar al cantó superior del portal. Com que la reixa era de malla estreta, la punta de les sabates em feia relliscar tota l'estona, i fins que no hi vaig recolzar la planta dels peus, no vaig aconseguir enfilar-m'hi. Vaig passar una cama a l'altra banda, i quan anava per passar-hi l'altra, vaig veure al jardí que tenia just a sota meu, a l'esquerra, un home que jeia en un parterre de flors. De seguida vaig saber que era mort.

Encara avui em faig creus que no m'espantés gens ni mica ni em fes arrencar a córrer. Ben al contrari: amb un gran desig de saber, vaig anar movent el cul per damunt del portal de ferro en la seva direcció. Ara el podia veure més bé. Estava completament vestit i, pel que em va semblar, anava mudat. Beix de cap a peus. Una de les sabates d'estiu, de color marró clar, li havia relliscat del mitjó, igualment marró clar. Tenia la mà curiosament ficada als pantalons lleugers, cenyits amb un estival cinturó de teixit com el que duia el pare de tant en tant. Els peus i el tou de la cama els tenia a l'herba, i la resta del cos, entre les flors. No sé pas quines flors eren, però eren ufanoses i de colors vius.

Com podia estar tan segur que era mort? Per què no vaig considerar ni durant una fracció de segon anar a buscar ajut? Per què em feia l'efecte que aquell cadàver era per a mi i em pertanyia?

Al voltant del seu tronc, les tiges estaven vinclades, en

part arrencades, com si hagués donat cops amb les mans, s'hagués rebotat en l'agonia i hagués arrencat les plantes pres pel dolor. Jeia de bocaterrosa i tenia els cabells grisos despentinats. No en podia apartar la mirada, em vaig quedar assegut al portal i me'l vaig mirar i remirar. N'estava meravellat. Hi baixaria i m'endinsaria entre les flors de la mort, o bé acabaria de saltar a l'altra banda, a la banda dels vius, dels cotxes, dels vianants i de la classe que ja havia començat? Una cama em penjava sobre el jardí, l'altra sobre la vore-ra. Un pensament, d'entrada vague, s'afermava en una idea sensacional que finalment es va obrir pas cap a la llengua i els llavis:

—He trobat un mort —vaig dir baixet, més d'un cop i amb entusiasme creixent—, he trobat un mort.

Vaig saltar del portal a la banda del carrer i vaig córrer cap a l'escola, vaig obrir la porta d'un cop, vaig pujar les escales a gambades i vaig entrar a l'aula d'una revolada, comunicant amb un crit de joia l'alegre notícia:

—HE TROBAT UN MORT!!

La mestra i tots els alumnes em van mirar com si Crist nostre Senyor acabés de davallar a la classe trencant el sostre. «Què passa? Que no hi senten?», vaig pensar. Vaig alçar els braços enèrgicament, vaig tancar els punys en gest de victòria i vaig bramar encara més fort que abans:

—HEEE TROBAAAT UN MOOORT!!

—Digues, què et passa? —em va increpar la professora, amb una irritació que jo no entenia gens ni mica—. Que t'has begut l'enteniment? Què és això d'entrar com un llamp? Que no hi toques?

Aleshores em va sobrevenir una profunda indulgència vers l'entencament dels meus companys d'escola, que m'es-codrinaven incrèduls, i vers els trets facials de la mestra, que havia perdut els papers de manera poc pedagògica. No

podia atabalar aquella gent. Segur que els convenceria, i, amb una calma remarcable, els vaig introduir en la meva troballa sensorial.

—Hi ha un home que jeu als horts, i és mort. L'hi he trobat. I... és... mort! —vaig lletrejar amb extrema claredat davant de totes les boques badades—. És allà, ajagut entre les flors. Un home. Un home mort. L'hi he trobat. Sí, jo. He trobat un mort!

—Seu al teu lloc.

Em vaig treure la cartera i em vaig asseure a la meva cadira. Déu meu, que baix que era el taulell del pupitre. Els genolls amb prou feines em cabien sota el calaix. Però no m'estranyava pas. Qui es troba en possessió d'un mort fa un salt endavant, s'espiga, s'estén i guanya un avantatge decisiu. La professora es va aixecar de la taula, que ara em semblava més menuda i pobra que mai, va venir cap a mi, es va agenollar i em va mirar seriosament. Al llarg de la vida toparia sovint amb aquella mirada, una mirada que et fa comprendre sense possibilitat d'error: «Ja n'hi ha prou. Ara ja no fa gràcia». Una mirada que et posa davant del dilema de pixar colònia, fer el fanfarró i acomiadar-te del proïsme amant de la veritat per convertir-te en un entabanador empedreït, o bé penedir-te i apartar-te amb fàstic de tota inversemblança.

Em va mirar així una bona estona:

—I doncs, què tens? Digues la veritat: què has trobat?

Jo vaig callar. Com si la seva veu volgués mantenir obert el camí que m'havia d'allunyar del meu desbarrament, pronunciava unes paraules que m'abraçaven i em treien tot el pes del damunt:

—Au, digues: què ha passat en realitat?

Encara no havia recuperat l'alè després de la cursa, o més ben dit: no vaig començar a panteixar fins llavors, que havia de respondre amb tota tranquil·litat.

—He trobat una cosa.

—I què és?

Jo esbufegava:

—Un mort!

—Un mort?

—Sí.

—I on?

—Als horts.

Mai, en cap hora de classe, ni tan sols quan el director —un home ferit de bala durant la guerra, que tendia a llançar el manoll de claus— va substituir un professor malalt, no hi havia hagut tant de silenci a l'aula.

Com més m'acuitaven, més insegur em tornava. Insistir en el meu mort semblava de cop i volta més difícil que no pas admetre'n la inversemblança i renegar simplement de tot, i dir: «Té tota la raó. Perdoni, sisplau», o bé: «Em sembla que m'he confós. No devia ser res. Uns pantalons, sí, uns pantalons segurament, un espantaocells tombat. Sí, segur que era això. Em sap greu haver arribat tard. Era una excusa. No he trobat res, i encara menys un mort».

Però no em donava per vençut tan fàcilment, per molt que ara em pressionés més:

—Si és veritat el que dius, aleshores haig de trucar a la policia. Ells hi aniran i, si no hi ha res, ja em pots ben creure que et caurà una esbroncada de mil dimonis.

«Oh, no, la policia», vaig pensar. Què havia de fer? Potser sí que m'havia confós, potser només estava inconscient o buscava alguna cosa entre les flors. «Potser», vaig pensar desesperat, «ja fa estona que s'ha aixecat, s'ha posat la sabata, ha posat bé les flors, s'ha pentinat i s'ha estirat a la gandula de davant de la seva bufona caseta». L'agent passaria la portella del seu jardí, m'imaginava, i el saludaria:

—Déu vos guard, i dispensi. Que potser ha vist algun mort per aquí?

—Un mort? I ara, senyor guàrdia, segur que no.

—Un jovenet afirma que n'hi ha un.

—Feia temps que no sentia una bajanada així. Al meu jardí? Un mort? Me n'hauria adonat. Quines coses que s'empeca la canalla, oi?

—En això té raó. Passi-ho bé.

Què havia de fer? Tothom em mirava. Fins i tot els dinosaures que havíem fet amb plastilina a classe de manualitats semblava que em miressin bocabadats, escèptics, des de l'ampit de la finestra. Però era veritat, era veritat!

—Sí —vaig fer—, l'he vist. A l'herba. I és mort!

—Entesos —va assentir—. Que tothom es quedi a la classe, assegut al seu lloc, i quan dic tothom vull dir tothom. Tornaré de seguida.

Tan bon punt va sortir per la porta, tothom va venir corrents cap a mi.

—De debò?

—A on?

—Quina fila fa?

—Ja s'ha podrit?

Em vaig recolzar al respatllet de la cadira i vaig contestar:

—No, gens ni mica.

—Com has sabut que era mort?

—Es podia veure.

—Ei, i si encara és viu?

—Potser l'han assassinat.

—Has vist sang?

Una mica més i cedeixo a la temptació de dir que li havia vist una mica de sang al clatell. Era com si ho tingués davant dels ulls.

—Un assassinat..., és possible, és clar —vaig dir—, i al... No, de sang no n'hi he pas vist.

La mestra va tornar i els alumnes van anar als seus llocs

d'una correguda. Ella es va posar darrere la taula, va alçar les mans per demanar silenci i va dir:

—Vés amb el director.

Em vaig posar dret i vaig anar a la porta. Ella se'm va acostar, em va posar la mà a l'espatlla i durant un instant l'escalf em va passar a través del jersei, impregnant-me d'una exhortació calorosa, i en un to desagradable em va xiuxiuejar, per tal que els companys no ho sentissin:

—Encara ets a temps de dir-me la veritat. Ja saps que el director detesta que li menteixin. N'estàs segur, doncs?

La seva confiança en mi estava sota mínims, i és que feia poc que m'havia enxampat dient una mentida. Res de l'altre món, em semblava. Al pati de l'escola hi havia dos nois que s'havien estovat. Jo mai no havia vist una batussa, i al voltant dels contrincants s'havia format un grup de nens. Vaig mirar de ficar-m'hi, però no vaig poder. Sentia esbufecs i crits d'ànims. I llavors vaig veure la nostra professora, corrent pel pati. Aviat s'acabaria l'espectacle. Vaig cridar:

—Jo també ho vull veure! —Impossible.— Au, deixeu-me passar! Jo també ho vull veure! —De nou cap reacció. I aleshores vaig cridar, sense pensar-m'ho, tan fort com vaig poder:— Sóc metge!

El cercle exterior de curiosos va cedir i es va obrir un pas al final del qual podia veure els joves que es pegaven brutalment. Així vaig poder avançar cap al centre: un metge de set anys anant cap a la seva primera urgència.

La mestra em va agafar per la nuca i em va apartar:

—Després parlarem tu i jo, em sents?

Com un àrbitre audaç, d'un bot es va posar entre els combatents, que s'aferraven l'un a l'altre per terra.

Durant la pausa següent hauria d'anar-la a veure a la sala de professors, carregada de fum, asseure'm a una taula i retre-li'n comptes.

—Què has cridat?

—No me'n recordo.

—Ho saps prou bé. No em menteixis.

Vaig acotar el meu cap arrissat, més per mostrar culpabilitat que per convenciment.

—Repeteix d'una vegada el que has cridat! O trucaré als teus pares.

—«Sóc metge!».

—Que has perdut el senderi? Què vol dir, això?

—Volia dir que mon pare és metge.

—Ximpleries. I això per què?

—Volia veure què passava.

—I què hi havia per veure?

La professora enraonava amb mi com amb un retardat, arrossegant les paraules i amb una claredat emfàtica:

—No... ets... cap... metge!

Vaig assentir amb el cap.

—Qui... és... metge?

—Mon pare.

Vaig parlar de cara a un cendrer, diminutes partícules de sutge van flotar per l'aire mentre m'hi confessava.

—Va bé, vés-te'n.

Pels passadissos deserts, anant al despatx del director, encara notava la calorosa mà de la mestra sobre l'espatlla. El director seia rere un escriptori monstruós. Ni la porta ni les finestres d'aquell despatx em semblaven prou grans per fer-hi passar aquella mola. Devien haver edificat tota l'escola al voltant d'aquell escriptori. De seguida em vaig posar a somiejar: veia un escriptori suspès a l'aire, sostingut per una grua. Els obrers cridaven: «Més amunt! Més a l'esquerra! Així està bé!», i posicionaven aquell moble enorme enmig del no-res, mentre al voltant s'alçaven les parets de l'escola.

—On l'has trobat?

—El què?

—On has trobat l'home?

—A la banda de dalt, al portal. Però està tancat. És al darrere, al jardí.

—N'estàs segur?

—Em penso que sí.

—Què vol dir que t'ho penses?

Em va mirar amb uns ulls penetrants, amb una perfecta mirada de director, que tanmateix em va semblar poc afilada, un xic esmussada. De seguida vaig estar segur que havia mirat amb aquells mateixos ulls centenars, si no milers, de nens.

—O l'has vist o no l'has vist! Saps, de jove en vaig veure molts, de morts, i la seva mirada no s'oblida així com així.

—Em va clavar la mirada als ulls, però d'alguna manera mirava una altra època a través meu.— Quan jeuen a la neu glaçats, amb braços i cames retorçats, no és gens agradable de veure. Vàrem pispar les jaquetes dels russos morts per protegir-nos contra el fred. Em falten quatre dits del peu.

El director es va treure les ulleres i al crani calb li vaig veure un solc, que li devia haver provocat el fiador del fusell. Aquell home em resultava profundament sospitós. Durant una suplència havia vingut amb l'acordió, havia cantat cançons populars i havia acabat plorant. Va ploriquejar davant de la classe durant minuts, i obria i tancava l'acordió sense fer-ne sortir cap nota. Aquell instrument semblava una bèstia arrugada que lluités per respirar, que li ronqués ajaguda a la falda i que no es moriria fins que no sonés.

—Digues, que em sents?

—Què? És clar. És a dir, n'he vist un. N'estic seguríssim. Entre les flors.

—Segur?

—Segur.

—Entesos.

Va agafar l'enorme auricular negre com el carbó d'un telèfon enorme, que aleshores ja estava passat de moda.

—Bon dia. De l'Escola Nord, sóc el director Waldmann. Voldria comunicar un fet. Un dels nostres alumnes ha trobat una persona morta als horts.

Parava l'orella i em mirava.

—Quan ha sigut?

—A les vuit, a les vuit i un minut! —vaig respondre, content de poder saber del cert almenys això. Encara va dir un parell de cops «Sí, entesos» i va penjar.

—Te'n pots tornar a la classe.

«Com?», vaig pensar, «i ja està?». Al llindar de la porta, em vaig girar:

—No hauria d'ensenyar als policies el lloc on jeu?

—Si hi és, ja el trobaran. Ara vés-te'n. I dóna records a ton pare.

—De part seva.

Quan tornava a la classe, de sobte se'm va acudir la idea de sortir de l'escola, córrer al portal dels jardins i avançar-me a la policia per comprovar que encara hi era. Però en aquell moment va tocar la campana i els alumnes sortiren corrents per les portes, que s'obriren amb un cop sec, i el meu pensament es va fondre entre el xivarri general. Els companys m'envoltaven, m'atabalaven amb preguntes sobre el jubilat. Al principi encara aconseguia narrar tota la cosa fidelment. Però aviat va resultar massa seductora la temptació d'adornar la història per captivar els oients que em preguntaven, entre els quals hi havia més d'una noia. A la pregunta «Li has vist la cara?», havia contestat cada vegada amb un clar «No». Però llavors, després del tercer o quart «N'estàs segur que no l'hi has vista?», vaig respondre:

—Potser sí una mica. El nas.

—Però si li has vist el nas, també li has d’haver vist un ull, oi?

—Sí, també. El nas i un ull.

—El tenia obert o tancat?

—El tenia... —vaig dir baixet— obert.

Desitjaven tant saber més coses sobre la cara del difunt, que de mica en mica, amb la intensitat de les preguntes, s’anava posant de panxa enlaire. No els volia decebre. A cada pausa el meu mort es tornava més horripilant. Cap a les deu, els ulls oberts del jubilat ja estaven clavats al cel; cap a les dotze, una llengua pàl·lida ja li penjava de la boca esdentegada, i si no hagués estat per l’inici de l’última hora de classe, un escarabat negre tornassolat se li hauria passejat pel coll.

Després que s’acabés l’escola —no havia après pràcticament res en cap lliçó, ja que polia amb obsessió els detalls de la història—, vaig abatre finalment l’últim mur de veritat. Envoltat d’una munió de companys, vaig començar a fabular a l’hora del pati fins a jugar-m’hi el coll. El primer de la classe, que sovint faltava dies sencers perquè participava en torneigs d’escacs a totes dues Alemanyes, i que altrament no em dedicava ni una mirada, em va preguntar:

—I n’estàs cent per cent segur que ja no vivia?

—Sí, ja ho crec, és clar que...

Vaig mirar reflexivament la rotllana fascinada, pendent dels meus llavis, i vaig fer com si em vingués de cop a la memòria una part del trencaclosques de la història que m’havia passat per alt:

—Tot i que, ara que m’ho demanes... Dos dits de... Espera... Sí, de la mà esquerra s’han mogut sota les flors.

—Sota les flors? I com caram ho has vist? —va intervenir el seu cervell, entrenat tant per jugar a escacs com per al càlcul lògic.

—Doncs... —vaig dir, superat per l’atenció que se’m de-

dicava, gaudint de la tensió—. Aquells dos dits s'han mogut ben a poc a poc i han sortit de la mata de flors, com cucs que emergissin de terra.

La meva família va reaccionar de manera molt diferent davant la meva troballa. La mare em va abraçar i consolar:

—Ai, pobric, segur que estàs bé, tu? Sembla terrible, això.

El pare, format en psicologia, va parlar amb mi sobre el pas efímer de la vida, va situar la meva descoberta en un context general i em va aclarir com havia mort el jubilat:

—Té tot l'aspecte de ser un atac de cor. Segurament no ha patit gens. De fet, és una bona mort. De bon matí, collint flors.

Em va alleujar que no preguntés què se m'hi havia perdut, als horts, malgrat la seva prohibició.

Els meus dos germans, més grans que jo, no se'n van creure ni mitja paraula, encara que havia retornat a la versió original de la història sobre com havia trobat el cadàver —tan bé com me'n podia recordar després de tots els ornaments. Fins que no em va agafar un rampell de ràbia i vaig començar a plorar i sanglotar amargament «Per què no em creieu? Us ho juro pel més sagrat, us ho juro per la meua vida: he trobat un mort!», l'admiració no va començar a desplaçar el seu escepticisme. Em van consolar i van espremer de mi fins al detall més insignificant.

Que durant els dies següents no contactés amb mi cap agent de policia, i que no sortís al diari —m'afigurava una foto de gran format, on assenyalava amb el dit l'indret de la troballa amb un posat seriós— i que no hi hagués cap recompensa per trobar un mort eren coses que no deixaven de molestar-me.

Durant les setmanes següents vaig haver d'explicar la meua descoberta una vegada i una altra. A l'escola, al club de na-

tació, als meus germans, als parents i als amics dels meus pares. Vaig polir la història, mirava de recordar les formulacions reeixides i fins i tot vaig desenvolupar una cosa semblant a variants adaptades al gust de l'audiència. Els companys d'escola i els meus germans tenien ganes d'horriritzar-se; la paraula «podrit» era una aposta segura, i la frase «Mirava fixament al cel amb els ulls oberts. Els tenia una mica podrits» em feia venir una esgarrifança cada vegada. Als adults masculins els impressionaven les meves accions, tan resoltes per a un nen: «Em vaig fixar bé en tot: l'hora, el lloc, la posició del cadàver, i vaig córrer directament al director, i l'hi vaig explicar tot!». Davant del públic femení vaig perdre de mica en mica la vergonya de ser massa patètic, i servia impúdicament frases com aquesta: «El vent bufava pètals de rosa damunt del cos rígid. Alguns li quedaven atrapats entre els cabells grisos».

Sabia perfectament, és clar, que mentia, però era com si la història tingués vida pròpia i fos responsabilitat meva de satisfer-la, de mostrar-me'n digne. Qui és que troba un cadàver, al capdavant? Volia de totes passades que aquell esdeveniment extraordinari se sentís a gust en mi, volia que es quedés en mi, i l'obsequiava amb oripell i arabescos.

Aleshores va succeir una cosa que no podia comprendre, una cosa que ha marcat la meua vida fins avui. Vaig explicar la història del jubilat per enèsima vegada, aquell cop a un amic del meu germà gran. Com sempre, vaig començar per la decisió d'apartar-me del camí cap a l'escola, vaig arrencar la poma verda, vaig fer créixer la tensió, em vaig perdre, vaig pujar al cim del portal i vaig descobrir l'home tombat al seu parterre. Per no avorrir-me, cada vegada inventava nous detalls, i al final vaig acabar dient:

—Llavors vaig veure que tenia un anell al dit. Semblava molt valuós. Per un moment se'm va acudir de baixar del

portal i treure-li l'anell del dit. Però llavors va sonar la campana de l'escola i vaig marxar corrents.

Mentre m'inventava això de l'anell, una esgarrifança de calor em va recórrer l'esquena, i vaig veure l'anell davant meu, de debò. Era veritat! No m'ho havia inventat. El mort duia una aliança d'or a la inerta mà esquerra!

—És veritat —vaig cridar—. És veritat, de debò! Duia un anell!

El meu germà i el seu amic em van mirar desconcertats:

—Com? Què vol dir que és veritat?

—Doncs això de l'anell. Que és veritat, de debò!

No oblidaré mai aquell instant. M'havia inventat una cosa que era veritat. Aquell anell que m'havia empescat, que m'havia tret de la màniga, havia tornat a la vida l'anell real, l'anell verídic. Com un estri arqueològic, aquella mentida havia rescatat un detall ocult i l'havia extret de les profunditats de la memòria.

Va ser per a mi una revelació increïblement alliberadora: inventar vol dir recordar.